

*Слободан Сјасић,
судија Вишег трговинског суда Србије, Београд*

Продаја правног лица у стечају

Резиме

1. Институт продаје стечајног дужника као правног лица има четвороструки значај:

- посебан облик својинске трансформације;*
- очување правног субјективитета стечајног дужника;*
- најповољнији начин намирња поверилаца;*
- излазак стечајног дужника из института стечаја.*

2. На продају правног лица у институ стечаја искључиво се примењују одредбе Закона о принудном поравњању, стечају и ликвидацији.

3. Већтачење, односно процена од стране овлашћеног процењивача о вредности и структтури друштвеног и државног капитала стечајног дужника не подлеже верификацији од стране Министарства за привреду и приватизацију, односно Агенције за приватизацију.

4. Стечајна маса има активну и пасивну страначку способност у смислу одредбе члана 77. став 2. Закона о парничном институ у вези са чланом 130. Закона о принудном поравњању, стечају и ликвидацији.

5. Тужба за поништај продаје дужника у стечају није дозвољена и као таква има се одбацити.

Кључне речи: *продаја, правно лице, стечај, купац - као нови оснивач, стечајна маса, страначка способност, понштај, тужба, јавно надметање, жалба.*

1. Правни институт и законска регулатива продаје стечајног дужника као правног лица

Продаја стечајног дужника као правног лица представља правни институт у сврху својинске трансформације друштвеног предузећа у стечају, пошто се у највећем броју случајева као купац друштвеног предузећа - стечајног дужника појављује физичко лице или предузеће у приватној, односно мешовитој својини. Продају правног лица у стечају не регулише важећи републички Закон о приватизацији, већ се ова својеврсна приватизација спроводи по посебном пропису - Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији. Приликом продаје стечајног дужника стечајно веће не примењује Закон о приватизацији, већ искључиво одредбе Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији.

Правни институт продаје правног лица у стечају има четвороструки значај, и то:

- својинске трансформације (приватизације);
- очувања правног субјективитета стечајног дужника;
- најповољнијег начина намирења поверилаца и
- изласка дужничког предузећа из стечаја.

Ако је купац страном правно или физичко лице, тада је реч о посебном облику страног улагања.

У случају продаје стечајног дужника као правног лица, стечајни дужник задржава свој правни субјективитет, односно својство правног лица, али долази до промене његовог оснивача или власника, на тај начин што купац предузећа - стечајног дужника постаје његов оснивач и стиче власничка и управљачка права и као такав уписује се у судски регистар.

Према члану 129. Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији стечајно веће може, пошто претходно прибави мишљење поверилаца и стечајног управника на основу процене, односно спроведеног вештачења, одлучити да се дужник као правно лице изложи продаји. Продаја дужника као правног лица врши се јавним надметањем или непосредном погодбом. Продаја дужника као правног лица може се одредити само уз услов да се на тај начин постигну повољнији услови за намирење поверилаца.

Из цитиране законске одредбе произлази следеће:

- стечајно веће је орган који доноси одлуку да се дужник као правно лице изложи продаји;
- доношењу ове одлуке претходи процена имовине стечајног дужника или спроведено вештачење;
- након извршене процене имовине стечајног дужника, која се не верификује од стране надлежног органа, стечајно веће је дужно да прибави мишљење поверилаца и стечајног управника о томе да ли је потребно и да ли постоје могућности за продају стечајног дужника;
- стечајно веће није везано мишљењем поверилаца и стечајног управника о томе да ли су испуњени услови за продају стечајног дужника;

- једини материјално-правни услов који прописује закон је да се продаја дужника као правног лица може одредити уколико се на тај начин постигну повољнији услови за намирење поверилаца од уновчавања имовине дужника;
- стечајно веће врши продају дужника као правног лица било јавним надметањем било непосредном погодбом зависно од процене постизања повољнијих услова, односно повољније цене;
- стечајни дужник продаје се само као целина, а не по деловима, и то према стању у коме се налазио у часу продаје и
- правно лице се не може продати у поступку ликвидације, него само у поступку стечаја или евентуално у случају прерастања ликвидације у стечај по члану 158. став 1. Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији.

2. Продаја дужника као правног лица и обустава стечајног поступка

После продаје дужника као правног лица стечајни поступак у односу на дужника се обуставља, али се поступак наставља против стечајне масе коју заступа стечајни управник ради намирења поверилаца. Средства добијена продајом дужника улазе у стечајну масу. За потраживања према дужнику која су настала до обуставе стечајног поступка ни дужник ни његов купац не одговарају повериоцима. Продаја дужника као правног лица је без утицаја на излучна права. Разлучна права остају на снази после продаје дужника као правног лица. То ће право престати у оној мери у којој ће бити оспорено у настављеном стечајном поступку против стечајне масе. Одлуке о престанку радног односа запослених остају на снази.

Дакле, основни правни учинак продаје стечајног дужника као правног лица је сте обустава стечајног поступка над дотадашњим стечајним дужником. Решење о обустави стечајног поступка доноси стечајно веће. То решење се доноси након дефинитивно окончаног поступка продаје правног лица - стечајног дужника у поступку стечаја. То подразумева следеће:

- да је стечајно веће донело закључак којим је одредило спровођење вештачења, односно процену од стране овлашћеног процењивача вредности друштвеног и државног капитала стечајног дужника (овако извршена процена не подлеже верификацији од стране Министарства за привреду и приватизацију или Агенције за приватизацију);
- да је стечајно веће прибавило мишљење поверилаца и стечајног управника на основу извршене процене о томе да ли су испуњени услови за продају дужника;
- да је стечајно веће прибавило мишљење поверилаца и стечајног управника на основу извршене процене о томе да ли су испуњени услови за продају дужника;
- да је стечајно веће донело правноснажно решење о томе да се дужник као правно лице изложи продаји;

- да је продаја дужника као правног лица извршена путем јавног надметања или непосредном погодбом;
- да је након спроведеног поступка продаје путем јавног надметања или непосредном погодбом закључен уговор о продаји правног лица између стечајног управника и купца;
- да је уговор о продаји дужника као правног лица у стечају одобрило стечајно веће уз претходно прибављено мишљење од стране стечајног судије или да је стечајно веће донело правноснажно решење о продаји дужника као правног лица купцу који је победио на јавном надметању или са којим је стечајни управник непосредном погодбом закључио уговор о продаји правног лица;
- да је купац стечајног дужника у целости исплатио купопродајну цену. (Купац не може пребити цену са потраживањем које има према стечајном дужнику и уплатити само разлику, већ је дужан да целокупни износ уплати у стечајну масу и да своје потраживање према стечајној маси намири равноправно и равномерно са свим осталим повериоцима).

Дакле, тек када су испуњени сви ови услови стечајно веће у смислу члана 130. став 1. Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији доноси решење којим стечајни поступак у односу на дужника обуставља и одређује да се поступак наставља против стечајне масе, који сачињавају средства добијена продајом дужника. Против овог решења повериоци, учесници у јавном надметању и акционари или уделничари дужника могу изјавити жалбу у смислу члана 10. Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији.

Стечајно веће треба да сачека правноснажност решења о обустави стечајног поступка и тек да након тога започне поступак намирења поверилаца. У противном ризикује да уколико решење буде укинато и предмет враћен првостепеном суду на поновни поступак, у стечајној маси не буде средстава за повраћај цене купцу.

3. Утицај продаје стечајног дужника на разлучна права

Према одредби члана 130. Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији разлучна права остају на снази после продаје стечајног дужника као правног лица. Поставља се питање како ће разлучни поверилац реализовати своје разлучно право утврђено правноснажним решењем стечајног већа? Да ли ће разлучни поверилац то право реализовати првенственим намирењем у односу на целокупни износ добијене купородајне цене или на неки други начин.

Моје мишљење, које не мора да буде исправно, је да разлучни поверилац своје право на одобрено намирење не може стећи у односу на целокупни износ купородајне цене за продато правно лице а који износ сада представља стечајну масу у односу на коју се наставља стечајни поступак. Разлучни поверилац има право на одвојено намирење само у сразмери у којој је хипотекована непокретност или заложена ствар учествовала у процени вредности имовине стечајног дужника.

То на практичном примеру изгледа овако. Узмимо да је различном повериоцу утврђено различно право на производној хали стечајног дужника, као и потраживање у висини од 1.000.000,00 динара обезбеђено предметном хипотеком.

Узмимо да је овлашћени процењивач утврдио вредност те производне хале у вредности од такође 1.000.000,00 динара, а да је вредност целокупне имовине стечајног дужника утврдио на износ од 10.000.000,00 динара.

Узмимо да је стечајни дужник продат за износ од 1.000.000,00 динара и да овај износ након обуставе стечајног поступка услед продаје правног лица у стечају сачињава стечајну масу.

У таквој чињеничној ситуацији различни поверилац неће добити свих 1.000.000,00 динара колико износи његово утврђено потраживање обезбеђено хипотеком. Стечајни поверилац има право само на 10% од свог утврђеног потраживања да се одвојено намири, јер толико вреди хипотекована непокретност у односу на укупну имовину стечајног дужника.

То значи да ће се овај различни поверилац приоритетно намирити из стечајне масе за износ од 100.000,00 динара - у проценту од 10% од утврђеног потраживања. За преосталих 90% утврђеног потраживања различни поверилац ће бити изједначен у правима са свим осталим обичним повериоцима.

Разлучни поверилац своје различно право није стекао на целокупној имовини стечајног дужника већ само на једном делу његове имовине. Управо из тог разлога различни поверилац не може имати право да своје различно право оствари на комплетној купопродајној цени добијеној продајом правног лица.

Разлучно право је остало на снази након продаје правног лица у стечају. Оно се реализује у настављеном стечајном поступку према стечајној маси, а не према бившем стечајном дужнику, јер се он продајом ослободио свих терета, задржавајући при томе само активу. Оно се не простире на целој имовини стечајног дужника, већ само на појединим стварима. Због тога је приликом вештачења и процене вредности имовине стечајног дужника нужно да се изврши процена и посебно нагласи вредност свих ствари стечајног дужника које су оптерећене различним правом, како би се утврдило њихово процентуално учешће у укупној вредности стечајне масе, што би касније у фази намирења поверилаца определило и висину потраживања обезбеђених различним правима која се приоритетно и одвојено исплаћују различним повериоцима.

4. Утицај продаје правног лица - стечајног дужника на излучна права

Излучно право је право издвајања неке ствари из стечајне масе, која не припада стечајном дужнику већ неком трећем лицу. Најчешће се ради о праву својине.

Чланом 130. Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији прописано је да продаја правног лица не утиче на излучна права. То уствари представља разраду правила да право својине делује "*erga omnes*" - према свима. Стечајни дужник ни пре отварања стечајног поступка није имао право својине на неким ствари-

ма у његовом притежању. То су биле туђе ствари. Он та права нема ни након обуставе стечајног поступка услед продаје правног лица иако се те ствари и даље налазе у његовој државини или притежању. На тим стварима излучно право није престало да постоји. Носилац тог излучног права има право да у свако доба устане са тужбом против бившег стечајног дужника тражећи предају предметне ствари. Бивши стечајни дужник је у обавези да ствар на којој постоји излучно право преда његовом титулару.

5. Утицај продаје стечајног дужника на престанак радног односа запослених

Једна од најтежих правних последица отварања стечајног поступка је престанак радног односа запослених код стечајног дужника. Ова последица се не може санирати, јер закон не признаје повраћај у пређашње стање када су у питању радни односи запослених ни у овом случају (чл. 130. Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији), ни у случају обуставе стечајног поступка услед закључења принудног поравнања у стечају.

Купац стечајног дужника, као нови оснивач и власник управља тим предузећем након његовог изласка из стечаја. Он формира нове органе у предузећу и прима нове раднике у радни однос, а касније то ради директор. Ово предузеће нема никакву правну обавезу да у радни однос прими раднике запослене код тог истог предузећа пре отварања стечајног поступка, нити се може сматрати да се ти радници по сили закона враћају у радни однос код бившег стечајног дужника.

Једина ситуација када се запослени код стечајног дужника могу вратити у радни однос по сили закона јесте уколико се по жалби стечајног дужника или радника укине решење о отварању стечајног поступка над стечајним дужником.

6. Наставак поступка против стечајне масе и правно следбеништво

За обавезе стечајног дужника према својим повериоцима, бивши стечајни дужник више не одговара, јер је његов купац платио купопродајну цену, која сада сачињава стечајну масу и против које се поступак стечаја наставља. За потраживања према стечајном дужнику, поготову, његов купац, који као нови власник, односно оснивач предузећа не одговара ни по општим правилима из члана 53. став 2. и члана 332. став 1. Закона о предузећима.

Са друге стране купац, куповином дужника као правног лица купио је и сву његову активу, значи и потраживања која је бивши стечајни дужник имао према својим дужницима. То даље значи да стечајна маса не може да има у активи потраживање, већ само купопродајну цену, док се у пасиви стечајне масе налазе сва потраживања стечајних поверилаца према стечајном дужнику. Следом реченог, стечајна маса против које се наставља стечајни поступак није активно легитимисана

да наплаћује потраживања која је продато правно лице имало према трећим лицима, а нарочито не према купцу стечајног дужника.

Из овога произлази закључак да је правни следбеник дугова стечајног дужника стечајна маса, а да је правни следбеник потраживања стечајног дужника само продато предузеће у поступку стечаја.

7. Странацка способност стечајне масе

У пракси трговинских судова, као спорно поставило се питање да ли стечајна маса након обуставе стечајног поступка услед продаје дужника као правног лица поседује странацку способност да учествује у парницама које воде стечајни повериоци за утврђивање свог потраживања и у парницама које води стечајни управник ради намирења трошкова стечајне масе.

Виши трговински суд сматра да стечајна маса настала након продаје стечајног дужника као правног лица, у спору поводом намирења поверилаца има странацку способност иако није правно лице.

Овај суд стоји на правном становишту да субјективитет стечајне масе у судском поступку (стечајном) против ње, ради намирења поверилаца произлази из самог законског прописа и то одредбе члана 130. став 1. Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији. Поред пасивне странацке способности, да стечајна маса може бити странка у поступку који против ње могу водити стечајни повериоци, имајући у виду испреплетеност и сложеност послова између дужника и поверилаца након продаје стечајног дужника као правног лица, у многобројним ситуацијама стечајна маса се појављује као тужилац, па јој се мора признати и активна странацка способност. На ово указује и чињеница да странацка способност није дељива, па да овај који има пасивну странацку способност, мора поседовати и активну странацку способност. Када се у парници у својству тужиоца или туженог појави стечајна маса настала након продаје стечајног дужника као правног лица, тада њена странацка способност произлази из одредбе члана 77. став 2. Закона о парничном поступку. Овом одредбом је предвиђено да се посебним прописима одређује ко осим физичких и правних лица може бити странка у поступку. Такав посебан пропис представља Закон о принудном поравнању, стечају и ликвидацији и то одредба из члана 130, будући да се након обуставе стечајног поступка против стечајног дужника који је продат као правно лице, поступак наставља против стечајне масе коју заступа стечајни управник ради намирења поверилаца и која у сваком таквом поступку мора имати положај странке што је процесна претпоставка за сваку врсту поступка, стечајни, парнични, извршни итд.

Због тога, није потребно посебно утврђивати чињеницу и доносити решење о признавању својства странке у парници, стечајној маси кад је правно лице продато у стечајном поступку. Довољно је парничном суду презентирати само правноснажно решење стечајног већа о обустави стечајног поступка услед продаје стечајног дужника. Исто тако, није потребно за признавање својства у парници сте-

чајној маси издавати посебно решење, јер то произлази из одредбе члана 77. став 2. Закона о парничном поступку.

Насупрот Вишем трговинском суду, Врховни суд Србије је у једној својој одлуци заузео правно становиште да стечајна маса, након продаје дужника као правног лица и обуставе стечајног поступка представља субјект само у стечајном поступку који се и после обуставе у односу на дужника наставља због намирења поверилаца. Она не може имати својство правног лица у смислу члана 77. Закона о парничном поступку и не може бити странка у поступку.

Аутор овога рада слаже се у потпуности са актуелним правним становиштем Вишег трговинског суда да се стечајној маси може признати страначка способност у парничном поступку и то како активна тако и пасивна страначка способност, а на основу члана 77. став 2. Закона о парничном поступку у вези са чланом 130. Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији.

8. Уписи у судски регистар након продаје правног лица у стечају

Након правноснажности решења о обустави стечајног поступка у односу на дужника купац стечајног дужника као правног лица подноси пријаву регистарском суду, који суд у судски регистар уписује промену оснивача дужника, тако што као новог оснивача и власника уписује купца. Правноснажношћу овог регистарског решења коначно се окончава у свим сегментима поступак продаје дужника као правног лица.

Према одредби члана 76. ставови 2. и 3. Уредбе о упису у судски регистар, сваки субјект уписа има у судском регистру свој регистарски уложак у који се уписују прописани подаци означеним бројем који је стална ознака субјекта уписа. Продајом у стечају не мења се идентитет предузећа - субјекта уписа, већ његов власник, што се уписује у прилогу број 2, а према члану 151. став 3. Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији, бришу се претходни уписи извршени у вези са стечајним поступком. Стога тако предузеће задржава свој број регистарског улошка и за будуће.

9. Тужба за поништај продаје правног лица у стечају

Трговински судови су у претходном периоду извршили неколико десетина продаја стечајних дужника као правних лица. У међувремену су сва решења о обустави стечајног поступка у односу на дужника у смислу члана 130. став 1. Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији постала правноснажна. Међутим, и поред правноснажности наведеног решења, па и решења о упису у судски регистар промене оснивача бившег стечајног дужника, повериоци, па и акционари и уделничари бившег стечајног дужника у великом броју случајева подносе суду који је спроводио стечајни поступак тужбу ради поништаја уговора о продаји правног лица - стечајног дужника. Као разлози за поништај нарочито се истичу:

- да стечајно веће није извршило процену друштвеног и државног капитала стечајног дужника;
- да извршена процена друштвеног и државног капитала стечајног дужника није верификована од стране надлежног државаног органа - Министарства за привреду и приватизацију, односно Агенције за приватизацију;
- да стечајно веће није претходно прибавило мишљење поверилаца и стечајног управника о испуњености услова за продају дужника;
- да се продајом дужника као правног лица нису постигли повољнији услови за намирење поверилаца;
- да је продаја дужника као правног лица извршена путем непосредне нагодбе, а не путем јавног надметања;
- да је унапред изрежирано ко ће бити купац дужника као правног лица;
- да је добијена купопродајна цена далеко испод вредности државног и друштвеног капитала дужника, као и акционарског капитала;
- да купац није исплатио купопродајну цену (у целости или делимично);
- да је купац пребио своје потраживање према стечајном дужнику са купопродајном ценом, и
- да купац није уплатио учешће за јавно надметање и др.

Приликом подношења тужбе за продају дужника као правног лица у стечају повериоци, учесници у лицитацији и акционари и уделничари дужника се позивају на члан 136. Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији и на чланове 103. и 109. Закона о облигационим односима.

Прво питање које се поставља пред трговинским судовима када одлучују по тужби за поништај продаје дужника као правног лица јесте да ли је ова тужба дозвољена. У стручним и научним круговима мишљења су била подељена. Већи број размишљања иде у правцу да ова тужба није дозвољена. Том правцу се приклања и писац овог реферата.

Продаја стечајног дужника регулисана је у посебном пододељку 7 Главе IV у члановима 129. и 130. Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији. Одредбама ових чланова није прописана могућност подношења тужбе за поништај продаје правног лица. Због тога, нема места повлачењу правне аналогије са одредбом члана 136. Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији у вези са члановима 103. и 109. Закона о облигационим односима.

Члан 136. став 1. Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији каже да повериоци и дужник могу у року од три месеца од дана продаје ствари дужника да захтевају поништај продаје ако су продајом оштећени интереси поверилаца. Поменути члан се налази у пододељку 8 Главе IV Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији под насловом Уновчење имовине дужника. Дакле, ради се о потпуно другачијој правној ситуацији у односу на продају дужника. Продаја стечајног дужника као правног лица и уновчење имовине стечајног дужника није једно исто. Између ова два правна института постоји велика разлика. Управо због тога

законодавац није предвидео могућност тужбе за поништај продаје дужника као правног лица.

Ratio legis Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији је да се кроз институт продаје стечајног дужника као правног лица сачува његов правни субјективитет, на тај начин што ће уместо дотадашњих оснивача нови оснивач дужника постати његов купац. Такође, други циљ законодавца је да дужник опорављен "изађе" из стечаја и настави са нормалним обављањем своје привредне делатности. Због тога је у Закону о принудном поравнању, стечају и ликвидацији институт уновчења имовине регулисан после института продаје дужника. Уновчавање имовине дужника, по логици ствари, долази када је већ претходно исцрпљена или неискоришћена могућност продаје дужника. До уновчавања имовине дужника, стечајни поступак већ улази у ону фазу која води намиривању поверилаца, закључењу поступка стечаја и коначно престанку дужника као правног лица брисањем из судског регистра. Уновчавањем имовине дужника врши се продаја појединих ствари или права из стечајне масе, а продајом дужника врши се комплетна продаја целог правног лица са свом његовом имовином. Средства добијена продајом дужника улазе у стечајну масу, и тиме се "прескаче" уобичајена фаза уновчавања имовине дужника и прелази на намирење поверилаца.

Следствено изнетом, тужба за поништај продаје дужника у стечају губи сваки правни смисао, па је то био разлог што је законодавац није предвидео у поделу 7 Главе IV Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији.

Са друге стране, није прихватљиво позивање тужилаца на члан 109. Закона о облигационим односима и члан 103. истог Закона, на основу којих одредби се може тражити утврђивање ништавости било ког уговора и то у свако доба. Закон о принудном поравнању, стечају и ликвидацији је специјални закон у односу на Закон о облигационим односима. Осим тога, овај закон је и касније донет у односу на Закон о облигационим односима. Имајући у виду управо ове две околности долази се до закључка да се на могућност подношења тужбе и утврђивање ништавости продаје правног лица у стечају имају применити искључиво одредбе специјалног и касније донетог Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији, које не предвиђају и недозвољавају могућност подношења тужбе за продају правног лица у стечају.

За подношење тужбе за поништај продаје правног лица не постоји ни правни интерес. Наиме, ако би тужилац успео са тужбеним захтевом и суд поништио продају правног лица реституција ни правно ни фактички не би била могућа. Фактички, јер је у међувремену вероватно окончан поступак према стечајној маси, а повериоци потпуно или делимично намирени из купопродајне цене. Правно, јер је на снази и даље остало правноснажно решење о обустави стечајног поступка услед продаје правног лица као и правноснажно решење о упису промене оснивача у судском регистру у вези са бившим стечајним дужником као субјектом уписа. Дакле, тужилац ништа не би добио поништајем продаје.

Стечајно веће нема законско овлашћење да поништи продају правног лица - стечајног дужника извршено било на јавној дражби, било непосредном погодбом. Стечајни закон не предвиђа такву могућност нити даје стечајном већу овлашћење за такво поступање и одлучивање. Стечајни закон не даје право ни учесницима јавног надметања на приговор о коме би евентуално одлучивало стечајно веће, које би решавајући по таквом приговору поништило продају правног лица у стечају.

Уговор о продаји дужника у стечају као правног лица не може се посматрати одвојено од решења стечајног већа о обустави стечајног поступка услед продаје стечајног дужника. Због тога се уговор о продаји правног лица не може побијати посебно, већ само у склопу жалбе против решења о обустави стечајног поступка над дужником. Повериоци и акционари или уделничари дужника или пак учесници на јавном надметању, који су пропустили да изјаве жалбу против решења о обустави стечајног поступка услед продаје стечајног дужника, не могу тражити посебном тужбом поништај или утврђивање ништавости уговора о продаји правног лица у стечају. Правна сигурност налаже да се правноснажна судска одлука може укинути или преиначити само одлукама надлежних судова по улагању ванредних правних лекова. Зато се не може дати право повериоцима и акционарима или уделничарима дужника да након истека више година од дана правноснажности решења о обустави стечајног поступка услед продаје правног лица - стечајног дужника подносе тужбу ради поништаја продаје правног лица - стечајног дужника. Поготову се не може дати то право оним повериоцима и акционарима или уделничарима дужника који су пропустили да изјаве и редовна и ванредна правна средства против решења из члана 130. став 1. Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији.

Продајом стечајног дужника - друштвеног предузећа, врши се својеврсна приватизација, односно својинска трансформација под контролом и јурисдикцијом стечајног суда. У читавом поступку стечајно веће по службеној дужности води рачуна да се све процесне радње обаве у складу са принудним прописима и јавним поретком. У склопу тога, стечајно веће свакако води рачуна да се продаја правног лица изврши на основу уговора који није противан принудним прописима и јавном поретку или добрим обичајима. Сва заинтересована лица, ту се пре свега мисли на повериоце стечајног дужника, ако сматрају да је уговор о продаји стечајног дужника противан принудним прописима могу изјавити жалбу против решења стечајног већа донетог на основу члана 130. став 1. Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији, којим се стечајни поступак у односу на дужника обуставља. Тада би и сам уговор о продаји дужника у стечају био подвргнут контроли стечајног суда. То је основно правно средство које повериоцима и акционарима или уделничарима дужника стоји на располагању да побију уговор о продаји стечајног дужника. Друго правно средство представља захтев за заштиту законитости против решења стечајног већа из члана 130. став 1. Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији, који може да поднесе надлежни државни тужилац. Уколико се ни ово правно средство не искористи, тиме решење о обустави стечајног поступка

над дужником и његова продаја, дефинитивно постају перфектни правни акти, који се више не могу побијати ни једним правним средством, а самим тим ни тужбом за утврђење ништавости продаје стечајног дужника као правног лица.

Све у свему, пошто се тужба за утврђење ништавости уговора о продаји правног лица у стечају не може подићи на основу посебног прописа - Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији, то је тужба поверилаца за поништај продаје правног лица недозвољена, па такву тужбу надлежни трговински суд треба да одбаци.

Slobodan Spasić,
Serbian High Commercial Court judge, Belgrade

Sale of Legal Entity in Bankruptcy Proceedings

Summary

The author emphasizes the significance of sale of a legal entity in bankruptcy proceedings, for various reasons. First, it represents a form of a change of ownership on the legal entity. Second, it preserves legal personality of bankruptcy debtor. Third, it is the most convenient manner of pay for creditor. Fourth, it ends the bankruptcy proceedings for bankruptcy debtor.

Key words: *sale, legal entity, bankruptcy, buyer - new founder, bankruptcy estate, annulment, claim, public auction, appeal*